

ਵੀ. ਐਸ. ਅਗਰਵਾਲ, ਜੇ

ਤਿਲਕ ਰਾਜ ਮਹਾਜਨ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ।

ਬਨਾਮ

ਰਤਨ ਚੰਦ, - ਜਵਾਬਦਾਰ।

1996 ਦਾ ਸੀਆਰ ਨੰਬਰ 255

25 ਸਤੰਬਰ 1998

ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, 1908—ਆਰਡਰ 6 ਆਰ.ਐਲ. 17 - ਐਡਮਿਸ਼ਨ ਇਸ਼ਨਜ਼ - ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਸੋਧ - ਜਦੋਂ ਆਗਿਆ ਹੋਵੇ - ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਸੰਗਤ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਖਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜੇਕਰ ਇਸਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਨਿਯਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਖੋਹਣਾ ਹੈ- ਅਜਿਹੇ ਦਾਖਲੇ ਜੇਕਰ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਤਾਂ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਾਖਲੇ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਦਾ ਨਿਯਤ ਅਧਿਕਾਰ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਦਾਖਲਾ, ਜੇ ਸਮਝਾਇਆ ਜਾਂ ਗਲਤ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਾਪਸ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਹਰ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਇਹ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਣਜਾਣੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗਲਤ ਤੱਥ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਲਈ ਇਹ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੋਧ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

(ਪੈਰਾ ੮)

8. ਸੀ. ਸ਼ਰਮਾ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਐਡਵੋਕੇਟ ਸੀ।

ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਵੱਲੋਂ ਐਡਵੋਕੇਟ ਪ੍ਰੇਮਜੀਤ ਕਾਲੀਆ।

ਨਿਰਣਾ

ਵੀ. ਐਸ. ਅਗਰਵਾਲ, ਜੇ.

(1) ਮੌਜੂਦਾ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਤਿਲਕ ਰਾਜ ਮਹਾਜਨ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਅਕ ਸਬ ਜੱਜ ਦੂਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 5 ਦਸੰਬਰ, 1995 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਵਿਦਵਤਾ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

(2) ਸਬੰਧਤ ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਰਤਨ ਚੰਦ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਭਰਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਕਿ 18 ਨਵੰਬਰ, 1977 ਦੀ ਵਸੀਅਤ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਲਾਜਵੰਤੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ।

। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲੜਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ. ਲਾਜਵੰਤੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਰਜਿਸਟਰਡ ਵਸੀਅਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਮਾਲਕ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਦੇ ਪੈਰਾ 1 ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੇ ਪਤੀ ਅਨੰਤ ਰਾਮ। ਲਾਜਵੰਤੀ, ਵਿਵਾਦ

ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਮਾਲਕ ਸੀ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਲੀਬਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਕਿ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦੇ ਪੈਰਾ 1 ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਰਜਿਸਟਰਡ ਕਨਵੈਨੈਂਸ ਡੀਡ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸੰਚਾਲਨ ਡੀਡ ਲਾਜ਼ਵੰਤੀ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਅਰਜ਼ੀ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਦਾਖਲਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਨਾਰਾਜ਼ ਹੋ ਕੇ ਮੌਜੂਦਾ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(3) ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦਾ ਵਿਵਾਦ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਘੁੰਮਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਨੰਤ ਰਾਮ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਮਾਲਕ ਸੀ, ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ? ਦੀਵਾਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦਾ ਆਰਡਰ 6 ਨਿਯਮ 17 ਜੋ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ ਦੀ ਕੁੰਜੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

“17. ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਸੋਧ :- ਅਦਾਲਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਜਾਂ ਸੋਧਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸੋਧਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ਜੋ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ।

(4) ਕੋਡ ਦੇ ਆਰਡਰ 6 ਨਿਯਮ 17 ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਾਰੀਆਂ ਸੋਧਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ। ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਸੋਧ ਭਾਵੇਂ ਕਿੰਨੀ ਵੀ ਚੋਰ ਨਾਲ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਜੇਕਰ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

(5) ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ 'ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਨਿਰਭਰਤਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਦਾਖਲੇ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਮੈਸਰਜ਼ ਮੋਦੀ ਸਪਿਨਿੰਗ ਐਂਡ ਵੇਵਿੰਗ ਮਿਲਜ਼ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮੈਸਰਜ਼ ਲੱਧਾ ਰਾਮ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ (1) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਕੀਤੇ ਦਾਖਲੇ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ

(1) AIR 1977 S.C. 680

ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 10 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:-

“ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਦਲੀਲਾਂ ਵਿਚ ਅਸੰਗਤ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਪੈਰੇ 25 ਅਤੇ 26 ਦੇ ਬਦਲ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਹ ਹੈ - ਅਸੰਗਤ ਅਤੇ ਵਿਕਲਪਿਕ ਦਲੀਲਾਂ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਣਾ ਪਰ ਇਹ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਖਲਿਆਂ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਸਥਾਪਨ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ. ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੋਧਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਤੋਂ ਦਾਖਲਾ ਲੈਣ ਦੇ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਕੇ ਅਯੋਗ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੱਖਪਾਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸੋਧ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ।

(6) ਮੈਸਰਜ਼ ਪੁਸ਼ਪਾ ਗੁਗਲਾਨੀ ਬਨਾਮ ਮੈਸਰਜ਼ ਮੋਡੀਪੋਨ ਲਿਮਿਟੇਡ (2) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਚਿੰਤਤ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਮੁਦਈ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਉਸ ਦਾ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸਨੇ ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਮੰਗੀ ਅਤੇ ਦੋਜੇ ਲਾਇਆ ਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ

ਲਾਇਸੈਂਸੀ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਾਪਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਮੈਸਰਜ਼ ਡਾਲੀਮਾ ਬਿਸਕੁਟ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟਡ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ (3) ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਚਿੰਤਤ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਬਿਜਲੀ ਸਪਲਾਈ ਨੂੰ ਕੱਟਣ ਤੋਂ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਹੋਰਡ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸਥਾਈ ਹੁਕਮ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੋਧ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੋਧ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਉਪਾਅ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪਿਆ ਹੋਵੇਗਾ।

(7) ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਦੋ ਈਬਰ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਵੀ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀਮਣੀ ਗੁਰੂਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਬਨਾਮ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ (4) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਅਸੰਗਤ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਲਈਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਨੇ ਸਿਰਲੇਖ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸਿਰਲੇਖ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਆਪਸੀ ਅਸੰਗਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਸੋਧ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੀਰਾਲਾਲ ਬਨਾਮ ਕਲਿਆਣ ਮਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ (5), ਵੰਡ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ 10 ਵਿੱਚੋਂ 7 ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਸਾਂਝੀਆਂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਮੰਨੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ

- (2) 1992 (1) ਆਰਆਰਆਰ 425
- (3) 1992 (2) ਆਰਆਰਆਰ 423
- (4) ਜੇਟੀ 1996 (8) ਐਸਸੀ 292
- (5) ਏਆਈਆਰ 1998 ਐਸਸੀ 618

ਸਿਰਫ਼ 3 ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਨ। ਉਹ ਦਾਖਲਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਖਲੇ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 10 ਵਿੱਚ, ਇਸਨੂੰ ਅਧੀਨ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:-

"ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸੋਧ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਸੀ ਜੋ ਮੁਦਈ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰੀ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਮਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਦੋ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਉਲਟ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ-ਬੈਂਚ ਦੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਉਲਟ ਨਜ਼ਰੀਆ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।

(8) ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦਾਖਲੇ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਦਾ ਨਿਯਤ ਅਧਿਕਾਰ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਦਾਖਲਾ, ਜੇ ਸਮਝਾਇਆ ਜਾਂ ਗਲਤ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਾਪਸ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਹਰ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਇਹ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਣਜਾਣੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗਲਤ ਤੱਥ ਦਾ ਸ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਗ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੋਧ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

(9) ਗੁੱਜਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (6) ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਸੋਧ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਇਹ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਦਾਖਲਾ ਗਲਤ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੋਧ ਦੀ ਸਹੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੇਹਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਬਲਰਾਜ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (7) ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਗਰੂਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਜਨਾ (8) ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਖਲੇ ਨੂੰ ਦਲੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਕੇ ਸਮਝਾਇਆ ਜਾਂ ਵਾਪਸ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(10) ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵੱਲ ਮੁੜਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਸਖੇਪ ਰੈਜ਼ਿਊਮੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੇ ਖਤਰੇ 'ਤੇ, ਇਹ ਸ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(6) 1991 (2) PLR 266

(7) 1991 PLJ 154

(8) 1994 ਆਰਐਲਜੇ 616

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਲਾਜਵੰਤੀ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਨੰਤ ਰਾਮ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਮਾਲਕ ਸੀ। ਇਹ 'ਏਕਸ ਫੇਸੀ' ਗਲਤ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਪੈਰਾ ਜਾਂ ਲਾਈਨ ਨੂੰ ਬਾਕੀ ਦੇ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਸੀ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ. ਲਾਜਵੰਤੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਰਜਿਸਟਰਡ ਵਸੀਅਤ ਕਰਵਾਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਉਕਤ ਵਸੀਅਤ ਦੀ ਮਾਲਕ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕਨਵੈਨੈਂਸ ਡੀਡ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਲਾਜਵੰਤੀ। ਉਕਤ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਨੰਤ ਰਾਮ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਮਾਲਕ ਸੀ, ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲਾਈਨ ਪ੍ਰਸੰਗ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੀ। ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਸੋਧ ਨੂੰ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਬਚਾਅ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਅਨੰਤ ਰਾਮ ਨੂੰ ਮਾਲਕ ਨਹੀਂ ਮੰਨਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ।

(11) ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ' ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਸੋਧ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਰੁਪਏ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। 500 ਲਾਗਤ ਵਜੋਂ.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਗੁਲਜ਼ੇਬਾ

ਆਰ.ਐਨ.ਆਰ

ਟੀ ਬੀ ਏਚ ਚਲਾਪਤੀ, ਜੇ.

ਰਜਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ - ਪਟੀਸ਼ਨਰ,

ਬਨਾਮ

ਸਨਾਤਨ ਧਰਮ ਮਹਾਬੀਰ ਦਲ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਜਵਾਬਦੇਹ।

1997 ਦਾ ਸੀਆਰ ਨੰਬਰ 4595

9 ਅਕਤੂਬਰ 1998

ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, 1908 - ਐੱਸ. 47 ਅਤੇ 151, ਓ. 21, ਆਰ.ਐਲ. 35 - ਡਿਕਰੀ ਦਾ ਅਮਲ - ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫਰਮਾਨ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਕਰਜ਼ਦਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਕਿ ਉਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨਾਬਾਲਗ ਸੀ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਚਾਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੀ ਮਾਂ ਅਤੇ ਭਰਾ ਲਈ - 1992 ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਜਦੋਂ ਇਤਰਾਜ਼ਕਰਤਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵੱਡਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ - ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ - ਨੈੱਟ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਨੁਕਸਦਾਰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫਰਮਾਨ

ਅਵੈਧ ਹੈ- ਇਬਜੈਕਟਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ